

JUBILEUM

ŽIVOTNÍ JUBILEUM PROFESORA PETRA HAJNA

Náš časopis rád připomíná, že dlouholetý člen redakční rady Právníka a významný představitel české právní vědy oslaví 30. března 2015 osmdesáté narozeniny. Pražský rodák Petr Hajn, absolvent táborského gymnázia a Právnické fakulty Karlovy univerzity nastoupil po vysokoškolském absolutoriu v roce 1959 do právního útvaru Škodových závodů v Plzni. Škodovka tehdy slavila sto let od svého vzniku a jubilant ještě po létech vzpomíná na význam jejího prostředí a styku s lidmi, kteří ještě pamatovali starou škodováckou tradici, pro svůj další odborný vývoj. V roce 1967, kdy Hajn dosáhl na titul doktora práv, se seznámil s vynikajícím civilistou Josefem Eliášem (1907–1997), tehdy docentem občanského práva, který mu nabídl aspiranturu. Petr Hajn již tehdy publikoval; odborné články psal už jako podnikový právník a i v Právniku lze o tom najít doklady. Pamětník té doby ubývá a sotvakdo si dnes vzpomene na Hajnův článek *Právníkům do svědomí* a na četné ohlasy, které vyvolal po uveřejnění v Hospodářských novinách před dvaapadesáti lety. Sklony k literární tvorbě projevoval jubilant již dříve, protože během studií psal především do sportovních periodik a úzce spolupracoval hlavně s deníkem Československý sport a časopisem Stadion, v jehož redakci poznal mj. Otu Pavla. Hajn si vytvořil specifický styl psaní dokazující, že texty o právu nemusí být jen nudná četba. Poznat to lze již na jeho první knize *Podnikový právník* vydané v roce 1968. Autor na podnikové právníky pamatoval i v mnoha svých následných aktivitách a Unie podnikových právníků ho po právu zvolila svým čestným předsedou.

Krátce po obnovení brněnské právnické fakulty vládním nařízením č. 35/1969 Sb. obhájil jubilant v roce 1970 titul kandidáta věd. Josef Eliáš, který mezitím přešel do Brna a začal na tamější právnické fakultě vést jednu z kateder, nabídl Hajnovi výuku na fakultě. Rozhodování nebylo jednoduché, ale zájem učit a bádát převládl, a tak je Petr Hajn od roku 1972 víc než čtyřicetiletí činný v akademickém prostředí brněnských právníků. V počátcích svého univerzitního působení publikoval Hajn monografii *Regulace právní služby v národním hospodářství* jako devátý spis v řadě vědeckých titulů právnické fakulty AUB – Iuridica (1973) a příručku *Jak uzavírat hospodářské smlouvy* (1972) vydanou tehdejšími nakladatelstvími právnické literatury Orbis. Oboje jakoby ilustrovalo dvě stránky Hajnových literárních počinů – teoretickou a praktickou, byť každý, kdo se začte do Hajnových textů, pozná, že autor teorii od praxe ku prospěchu výsledku nikdy ostře neodděloval, máje na vědomí, že právní věda je především vědou praktickou. Hajnova literární tvorba má ale ještě jednu stránku: esejistickou. Řadu jeho odborně publicistických úvah bylo možné číst v neprávnických i právnických periodikách a v současné době je jejich pravidelným adresátem Bulletin advokacie. Některé Hajnovy eseje vyšly i knižně: *Jak psát knihy* (1988) nebo *Jak dnes vyniknout* (1999). Autor se ostatně neomezuje jen na tištěná média. Některé jeho úvahy najdeme na stránkách Jiného práva nebo na stránkách Práva vytvořených společností Patria Online, a.s. a advokátní kanceláří Kocián Šolc Balašík, se kterou profesor Hajn externě spolupracuje.

Na Právnické fakultě Univerzity Jana Evangelisty v Brně začal Petr Hajn od roku 1975 vést katedru hospodářského práva. Krátce předtím se stal docentem (1974), osm let nato byl jmenován profesorem. Vedení katedry postavilo před jubilanta nové úkoly. Kromě jiného nutnost přípravy učebních textů nezbytných pro vlastní vědeckopedagogický pracoviště. To se stalo prvním vydáním učebnice hospodářského práva pro brněnské posluchače v roce 1977. Hajnův způsob vedení katedry, jeho všestranná podpora vědeckého rozvoje spolupracovníků a pře-

devším jubilantův lidský profil vedly k tomu, že se zvláště v osmdesátých letech pod křídla jeho katedry uchýlili i obory s hospodářským právem spojené blíže i dosti vzdáleně. Je jednou z Hajnových zásluh, že na brněnské fakultě připravil i tyto obory k vlastnímu rozvoji a posléze ke katedrální autonomii. Vedle výuky nezapomínal Petr Hajn na vědeckou práci. Za obsáhlou monografii o efektivnosti hospodářského práva (1980) získal na půdě Československé akademie věd titul doktora věd. Útlá publikace *Riziko a odpovědnost v hospodářské praxi* (1988), navazující na nejrozsáhlejší Hajnův spis, precizuje jeho myšlenky ve vztahu k dílčímu leč významnému tématu. Hajnova práce o riziku s jeho právníckými reflexemi je v nejednom směru podnětná i dnes.

Změny, k nimž u nás došlo v závěru roku 1989, se promítly do řady oblastí. Nejen na brněnské právnícké fakultě se katedra hospodářského práva změnila na katedru práva obchodního. Profesor Hajn zůstal i nadále v jejím čele a vedl ji až do svých šestašedesáti let, kdy jej ve vedení katedry vystřídal v roce 2001 profesor Bejček. Oslavenec však na brněnské katedře působí jako emeritní profesor i nadále. V jeho rozsáhlé publikační činnosti – na Hajnově osobní stránce v informačním systému MU najdeme za dobu od roku 2001 na dvě stovky titulů – převažují dvě témata: smluvní právo a problematika právního postihu nekalé soutěže. Smluvním právem se jubílant zabýval celou svou právníckou kariérou; o právu proti nekalé soutěži začal psát na sklonku osmdesátých let. Zvláště nekalá soutěž a její zkoumání jsou s Petrem Hajnem úzce spojeny. První ucelenou prací navazující na předchozí četné dílčí studie bylo *Právo nekalé soutěže* (1994), o němž autor uvedl, že je předzvěstí dalšího a důkladnějšího zpracování téhož. A to naplnil několikrát: naposledy v knize *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži* (2010), v příslušných kapitolách učebnice *Obchodní právo* (2014) a zvláště zasvěceným výkladem v šestém svazku komentáře k občanskému zákoníku vydaném nakladatelstvím Wolters Kluwer (2014). Petr Hajn se také podílel na založení české skupiny Mezinárodní ligy pro soutěžní právo v roce 1995 a působil jako její první předseda. Nebylo by ale správné vnímat jubílanta výlučně jako specialistu na právní postih nekalé soutěže, byť se jeho práce na toto téma dočkaly vydání i v zahraničí od Londýna přes Baden–Baden a Mnichov po Maribor. Typické pro Petra Hajna jsou jeho „intelektuální rozmáchnost“ a „multidisciplinární pohled na právo“ (Bejček) opírající se o rozsáhlý kulturní přehled, nastřádané zkušenosti a především hlubokou životní moudrost. I to je důvod, proč byl a je zájem o jubílantova angažmá v různých grémiích právníckých i neprávníckých: vědeckých a redakčních radách, rozkladových komisích nebo etických panelech. Profesor Hajn se zapojil i do činnosti kolegia pro občanské právo při Ústavu státu a práva AV ČR zřízeného v roce 2014 a na jeho zasedáních i jinde zastává názor, že před snahami po okamžité novelizaci občanského zákoníku je vhodnější dát přednost zdrženlivosti a hledání možností rozumné interpretace.

Významný je Hajnův podíl na výchově právníků. Jeho dlouholeté působení na Právnické fakultě Masarykovy univerzity, ale i jeho pedagogická angažmá v součinnosti s dalšími institucemi se řídí maximou, že vysokoškolské studium dávat studentům příležitost stát se všestrannými osobnostmi, nasávat kulturu a že – jak se sám vyjádřil – „dobrý právník by měl mít to, čemu *Francouzi říkají culture générale*“. Kdo slyšel třeba i jen jednu Hajnovu přednášku, potvrdí, jak poutavě jubílant dokáže posluchačům nezapomenutelným způsobem podat výklad právní problematiky. Vzpomínají na to jeho někdejší posluchači, mezi nimi i ti dnes všeobecně známí: např. Naděžda Rozehnalová v jednom rozhovoru označila profesora Hajna jako osobnost, která na ni měla největší vliv z pedagogického hlediska, Josef Bejček vyzdvihl v úvodním slově k Hajnově poctě k jeho 75. narozeninám jeho dar motivovat studenty a mladé odborníky typickým osobním kouzlem a Karel Eliáš označil v rozhovoru pro Jiné právo profesora Hajna jako jednoho z těch svých učitelů, které si vybral srdcem. Snad ještě významnější je, jak jubílant působí na studenty dnes. A čteme-li v jejich internetových diskusích hodnocení

typu: „Charismatický člověk, velmi zajímavé hodiny“ nebo „Úžasný pedagog, na přednášce poutavým způsobem vyloží probíranou látku, u zkoušky ale pozor – nedá se opít rohlíkem a jedničku u něj dostanou opravdu jen ti nejlepší“, vidíme, že v Hajnově podání je právo stále živou a zajímavou disciplínou.

Redakce Právníka přeje profesoru Petru Hajnovi do dalších let pevné zdraví, mnoho tvůrčího úsilí a těm, kteří se k němu hlásí, mnohá poučení i potěšení z tvůrčích otázek jubilantovy právnické mysli.